

Magyar Vendéglős- és Kávés-Ipar

A SZÁLLODÁS-, VENDEGLŐS-, KORCSMÁROS- ÉS KÁVÉS-IPAR ÉRDEKEIT ELŐMOZDÍTÓ SZAKLAP.

A „Szállodások, Vendéglősök, Kávésok, Pincérek és Kávésegedékek Országos Nyugdíj-Egyesülete” — A „Debreceni szab. kir. városi Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulata” — A „Nagyvárad Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulata” — Az „Ujvidéki Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata” — A „Kassai Vendéglősök, Kávésok, Korcsmárosok és Pincérek Egyesülete” — Az „Aradi Vendéglősök és Kávésok Ipartársulata” — A „Szegedi Szállodások, Kávésok, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata” — A „Győri szab. kir. városi Vendéglősök, Italmérők és Kávésok Ipartársulata” — A „Szatmár sz. kir. városi Vendéglősök, Kávésok és Pincérek Egyesülete” — A „Pozsony szab. kir. városi Szállodások, Vendéglősök, Korcsmárosok és Kávésok Ipartársulata” — A „Borsodmegyei Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Egyesülete” — A „Pécs-Baranyai Vendéglősök Ipartársulata” — A „Kiskunfélegyházi Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata” — A „Budapesti Kávéipartársulat” — A „Nógrádvarmegyei Korcsmárosok és Italmérők Egyesülete” — A „Budapesti Kávésok Szövetsége” — A „Pozsonyi Pincér Összegyűző és Menhely-Egylet” — A „Nezsideri és Rajka-i járási Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata” — A „Tata-Tóvárosi Szállodások, Vendéglősök, Kávésok és Korcsmárosok Ipartársulata” — A „Magyar szállodás és vendéglős munkaadók egyesülete” — A „Túrócvarmegyel Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulata”

HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyed évre . . . 6 korona | Egész évre . . . 24 korona
Félévre 12 korona | Egyes szám ára 2 korona

TELEFON: 117—61.

Megjelen

minden hó 1. és 15. napján.

Laptulajdonos-szerkesztő:

F. KISS LAJOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Szondy-utca 45—47.

Hirdetések félétele ugyanott.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Vendéglősök a menürendszer ellen.

A „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata” emlékirata a vendéglői étkezés újabb szabályozása és a vendéglői árak megállapítás tárgyában.

A vendéglői étkezés szabályozásának szükségessége már régebben foglalkoztatja a vendéglőket, akikre az eddigi elhibázott hatósági intézkedések nemcsak kiszámíthatatlan károkat és még több kellemetlenséget róttak, hanem őket állandóan az elítéltetés veszélyének teszik ki. A helyzet tarthatatlanságával azonban teljesen tisztában voltak a hatóságok is, és úgy az Országos Közvetlemzési Hivatal, mint a székesfővárosi államrendőrség vezetői valamint az árvizsgáló bizottság a kötelező menürendszer bevezetésében majd egységesítésében találták meg azt az egyedüli orvosszert, mely szerintük úgy a fogyasztóközönség, mint a vendéglősök érdekeit egyformán lesz képes megvédeni. Így merült fel az a terv, hogy a vendéglőket négy-öt osztályba fogják sorozni, amelyekre 12—10—8—6 és 4 koronás menüárakat fognak megállapítani. A szabályozásnak ez a módja természetesen nagy elkeseredést váltott ki a vendéglősök között, amiért az a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata” emlékiratot intézett a kereskedelmi miniszterhez, a székesfővárosi m. kir. államrendőrséghez és az árvizsgáló bizottság elnökéhez, amelyben kifejti a tervezett reformnak a fogyasztóközönségre és a vendéglősiparra egyaránt hátrányos és sérelmes rendelkezéseit. Az ipartársulat emlékirata, mely a napisajtó részéről is szokatlanul meleg és rokonszenves fogadtatásban részesült, mindenekelőtt reámutat arra a sajnálatos körülményre, hogy a reformot megint a szakemberek megkérdésezése nélkül kívánják végrehajtani, és hogy feltétlenül csodót fog mondani, mert csökkenteni fogja egyrészt a luxus fogyasztási-cikkek fogyasztói számát, másrészt pedig a szegényebb néposztály elől teljesen elfogja vonni a legnélközvetlenebb cikkek.

Az emlékirat szövegét a következőkben egész terjedelmében közöljük:

Az „Országos Árvizsgáló Bizottság” a vendéglői étkezést és árakat szabályozandó a *kötelező és egységes menürendszer* bevezetését határozta el, az étlap szerint való étkezés eltörlése mellett. Ez az új rendszer abban állana, hogy a vendéglőket 4—5 osztályba soroznák és 1—1 osztályba sorozott vendéglőben csak egyféle (kb. 12—10—8—6—4 koronás) menüt szabadna felszolgálni, s ezenfelül csakis a sajt, gyümölcs, befőtt és saláta félék lennének szabadon rendelhetők.

Ennek a tervnek célja csakis az árak emelkedésének megállítás, sőt azok csökkentése, az áruhiány enyhítése, az anyag pocskékolásának, pazarlásának elkerülése és jogtalan haszon szerzésének megakadályozása lehet. Ezen célok elérését a tisztességes vendéglőség is célul maga elé tűzte és kész örömmel támogatja a könnyít minden olyan törekvést, mely ezekhez közelebb hozhatja, nyilvánuljon ez a szándék akár hatósági rendelkezés, akár sajtó-akció formájában vagy bármely más alakban.

A szóban forgó javaslat azonban, melyet mellesleg mondvá szakemberek megkérdézése nélkül vetettek egy kommuniké után a nyilvánosság elé, nem hogy ezt a célt szolgálna, ellenben felfogásunk szerint éppen az ellenkezőjét érné el annak, aminék mindnyájan egyképpen keressük a megoldását, s amellet, hogy a vendéglősiparra anyagi tekintetben teljesen elviselhetetlen ferhet róna, erkölcsi szempontból is rendkívül kárt okozna, amennyiben színvonalát lesúlysztené, megváltoztatná jellegét azzal, hogy a konyhából ételgyárat csinálna, a fogyasztóközönségnek sem lenne inyére, mert felesleges módon és minden várható haszon nélkül meg növelné a háboruval járó kellemetlenségek, kényelmetlen kénysszerek már—már elviselhetetlen terhet.

Az eddigi rendszer oca fejlődött, hogy a vendéglőst a kötelező polgári-teríték adásával (7.80—6.—5.20 és 4 kor.) szorították arra, hogy a kevésbbé tehető, vendéglői étkezésre utalt fogyasztónak szerény, de igényeit kielégítő ebédet — vacsorát adjon. Ezt a rendszert helyesnek ismertük és ismerjük el akkor, ha tisztességgel és igazságosan hajjták végre. Ez azonban sajnos nem történt meg! Az árvizsgáló bizottság ma a kötelező polgári teríték eddigi rendszerét és a vendéglői jegy-rendszert elveti azzal, hogy nem vált be! Tudjuk, hogy

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

ez igaz. Csakhogy a rendszer nem azért mondott csődöt, mert alapjában véve helytelen volt, hanem azért, mert rosszul csinálták. A menü árának megállapítása óta a husárok körülbelül a duplájára emelkedtek és a vendéglősöknek a menüárak felemelésére vonatkozó kérélmét, mely kb. 8—10 hete kezdte meg hivatali vándorútját, még csak tárgyalás alá sem vették, csak a sajtóban helyezték el egy rosszulindult sугalta kommuniké az árdragító vendéglősök újabb jogtalan követeléséről. A vendéglői jegyrendszer is méltányos és igazságos, ha jól van megállapozva. Ma azonban a vendéglős 500 vendéglői jegy után, melynek értéke (a teríték hatóságilag megállapított 7.80 koronás árával szemben 6 koronát fizet a vendéglői jegyet leadó) 900 korona, a következő cikkeket kapja maximális áron: 4 kgr. zsir-, 4 kgr. cukor-, 15 kgr. főzelék-, 25 kgr. burgonya. Tehát a hatóság (mely a „Vendéglősök Beszerző Csoportjának” szükségletét semmiféle cikkel sem képes maximális áron ellátni) elismeri, hogy a vendéglős kénytelen maximális áron felül vásárolni, de ezzel szemben 500 darab 6 koronás menüjegy ellenében: azaz 3000 korona megfogadásánál 97.90 korona áru élelmickekkel igér.

Joggal kérdjük tehát, beválhat-e a legjobb rendszer ilyen végrehajtás mellett? Rossz néven veheti e bárki, ha némely kártársunk nem tanusított feles előzékenységet a vendéglői jeggyel fizető vendéggel szemben, ki a legelőször maga is érezte helyzetét fonákságát?

Az „Árvizsgáló Bizottságnál” tartott informatív jellegű megbeszélésen arról is eset szó, hogy az étlap szerint való étkezés eltörlésével a luxusételek fogyasztása csökkenjen fog, ami az Árvizsgáló Bizottság szerint annál helyesebb, mert semmiféle luxus, így a fényezés az étkezőasztal mellett is, nem a háború idejére való! Ennek természetes következménye lesz, hogy a luxus-élelmickek — hal, rák, hizott hus, szárnyas, primőrök — ára a megcsappant kereslet következtében csökkenni fog és éppen az az osztály, mely a legkevésbé szorul a hatóság védelmére s amely ezental a vendéglő helyett magánházak konyháin fogja ezeket az inyenfalatokat élvezni, olcsóbban fog hozzájuk jutni! Ezzel szemben a főmeleglémezésre szánt, olcsóbb élelmickekben, melyekben eddig sem volt felesleg, megnő a kereslet, beszerzésük ismét nehezebb lesz és áruk, ha nincs maximálva emelkedni fog, maximálás esetén pedig maga az áru eltűnik a piacról. Ez pedig senki szempontjából sem kívánatos.

Technikai nehézségeire, fizikai keresztülvihetetlen-ségére ennek a tervnek, hibára az üzem ellenőrizhetősége szempontjából csak röviden utalunk, nem mulasztathatjuk azonban el felemlíteni azt a fonákságát, hogy némely nagy üzemek, melyben az üzem nagyságánál fogva minden rendű és rangú közönség megfordul a legszerűebbtől a legkényesebb igényűig, megfosztaná vendégei tulnyomó részétől, mert egy helyiségre csak egyféle árat ismer, illetve állapít meg. Kiüldöznék a vendéglőből azokat, kik csak egy csekélységet — p. o. egy tál ételt — óhajtanak akár a főétkezési időben, akár azonkívül elfogyasztani.

Az Árvizsgáló Bizottságnál azt is hallottuk, hogy e rendszer behozatala kísérlet, amelyről, amennyiben nem válna be, 2—3 hónap múlva eltérnénk! A nyári üzemek, melyek az idei mostoha nyárral eddig még édes-keves forgalmat csinálhattak, 3 hónap alatt befektetés idejüket, és e kísérletkezés számos kártársunk egzisztenciájába kerülhet!

Legyen szabad még az idegenforgalom megnövekedésére és sokat ígérő jövőjére is felhívunk a figyelmet. Az idegenforgalomnak a vendéglőiparral való kapcsolata nem szorul magyarázatra. Vajjon opportunus-e ezt az ipart anyagokban legyengíteni, niveaujában lesüllyeszteni éppen abban az időpontban, mikor a legnagyobb feladatok előtt áll? Azt hisszük, nem méltánytalan, ha a legitím kereskedelem és szakszerűen üzött

ipar, mely nem veti magát a háborus konjunkturák nyújtotta aránytalan vagyonszerzés kínálkozó alkalmai után, tisztességes módon és illően szerény arányokban kiveszi részét a háborus haszonból és főkéiben megerősödik. Idegenforgalom várható fellendülése esetén nagy szükség lesz szakmájukat értő vendéglősökre és szállodásokra. Ezek tökéletessége kétségtelenül nagy hatással van szolidaritásukra és coulantériájukra, míg ez viszont szállodaiparunk fejlődése révén az idegenforgalom emelkedésére lesz kiváló hatással.

Félünk olyan rendszabályok behozatalától, melyeket betartani nehéz, (már csak a közönség pressziójára gondolva is) — megszegni könnyű! A vendéglősség tisztességes és minden védelemre méltó része a fennálló rendeleteket minden áron beakarja tartani és a lehetőségig be is tartja. Egyrészes azonban — bevalljuk őszintén — tulitesti magát rajtuk.

Erezzük a mai állapotok tarthatatlanságát! Hiszen mi vendéglősök szenvedünk legtöbbet és leginkább általa! Magunk kérjük a köz- és a magunk érdekében való rendezést oly formában, hogy mindenkinek jára, senkinek kárára ne váljak.

Ne felejtjük, hogy a közlelemzés rengeteg üzemének a vendéglői étkezés csak elenyészőben kis része. Ha vendéglői étkezéssel van szó, külön kell választani azokat, akik kényeszerítésből és akik luxusból étkeznek vendéglőben. Az eddigi rendszer előnyöket biztosít az előbbieknek az utóbbiak rovására. Ezt az elvet helyesnek tudjuk, méltányosnak ismertük meg, csak a végrehajtás módja ellen volt a vendéglőben étkezőknek és a vendéglősöknek egyaránt jogos és egyaránt keserű panaszuk! Szívesen helyezkedünk arra az állásponton, hogy a vendéglős az adó egy nemének tekintse a polgári teríték adását és ezért kérésünk és indítványunk a következő:

Állapítsák meg egy, a mostani polgári terítékhez hasonló olcsó menütípus, (melynek ára a vendéglői üzem arányaihoz és színvonalához mérten, esetleg többféle is lehet) és amelyért az étkező vendég a vendéglősnek csak készkiadásait téríti vissza.

Ezzel szemben azonban állapítsa meg az Árvizsgáló Bizottság — a vendéglőket osztályokba sorozva — az étlapok árait minden egyes cikkre részletesen, méltányosan olyképp, hogy a vendéglős a nyersanyagokra költötték felül üzlete regijeit az ebben foglalt rizikóval fedezhesse és egy, befektetett és forgatott tőkéhez, valamint manapság igazán nehéz és izgalmas munkájához mért polgári haszonra tegyen szert. Az előbbiben a hatóság gondoskodását látjuk azokról, akik erre méltán és joggal igényt tarthatnak, míg az utóbbiban üzleti mérlegünk kiegyenlítését keressük. Amennyiben pedig a mai vendéglői jegyrendszer fenntartandó, úgy a hatóság által az ármérseklés ellenszolgáltatásaképp maximális áron adott élelmickek mennyisége és fajtája is revisió alá vetessenek, és orvosoltassanak egyuttal azok a sérelmek is, melyek a vendéglői jegyrendszer lehetetlenné tették. (Névre és napra szóló, egyértékű jegyek.)

Ha fenneti tervünk keresztülvitetnék, úgy a hatóság feladata a végrehajtás legerélyesebb ellenőrzése marad. Van rá mód, hogy ez a legerélyesebb módon, felesleges vegzaturák és fájó igazságtalanságok elkerülésével megtörténjen. A tisztességes vendéglősség saját, jól átgondolt érdekében maga kéri ennek a rendeletnek az igazságos, vegzaturáktól és animositástól ment, szigorú végrehajtását és örülni fog, ha azok az elemek, kik a közönség haragját méltán vonták magukra és ez által az egész iparra: elveszik büntetésüket.

Még egy minden igaz vendéglősnek fájó momentumát említi fel annak a tárgyalásnak, amelyet az Árvizsgáló Bizottságnál ez ügyben informálásunkra tartottak. Arról volt szó, hogy nem kell tiszta zsirral, nem kell elsőrangú anyagból főzni. Jól a margarín és a műzsír, az olcsó hus stb. is! Ez ellen óvást emelünk!

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

Ipari sőt császári tradícióink mindig arra tanítottak, és ezt tanítottuk mi is azoknak, akiket iparunknak felneveltünk, hogy mindig és mindent a lehető legjobban, legüzletesebben a legjobb anyagból elkészítve, a legtisztábban, a legszebben felszolgálva s a legudvariasabb formában tegyünk vendégeink elé. Örömmel és kedvvel folytattuk iparunkat! Célnk mindig iparunk színvonalának emelése, tisztas hírneke megtartása volt! Szeretnők, ha ez így maradhat! Vendéglősök akarunk maradni és nem ételgyárosok! Konyhán akarunk főzni s nem gyári műhelyben!

Ezért kérjük, amit kérünk: védelmet és igazságot!

A kávéipar háborus helyzete.

— Második cikk. —

Mondottuk: a világháboru csak meggyengítette, de nem volt képes teljesen előlni a kávéipar erejét, csak megnehezítette, de nem tudta egészen megakadályozni az ipartársulat intensív tevékenységét. Az egyiket az ipartűzők teljesítőképessége, a másikat a vezetők fáradhatatlan ügybuzgósága és céltudatos munkája viszi keresztül a kivételes megpróbáltatásokon. A megoldatlan kérdéseknek azonban mégis egész sorozatával állunk szemben, és nem szenvedhet kétséget, hogy szólanul ezek előtt sem hnyhatunk szemet.

Howya a kávéházi üzemek fenntartása a mai árak változatlan fenntartása mellett lehetetlen, alig szorul bizonyításra. Itt valaminek történni kell, kell — még akkor is — ha ez ellen a tudós laikusokból össze-kombinált árviszsgáló bizottság részéről a legmervebb negáció nyilatkoznék meg. Azok a filléres emelések, amelyek miatt a nyilvánosság nagyhatalmu organumai, amelyek a különböző központokkal szemben oly bámulatosan kiméletesek tudnak lenni, minden egyes alkalommal a kávéipart — akárcsak a vendéglőipart — a sárga földig szokták lerántani, annyira elenyészően jelentéktelenek, hogy legfeljebb arra voltak jök, hogy a kávéházakat ne kelljen nyomban és kivétel nélkül bezárni, de nem voltak sehoggy sem alkalmasak arra, hogy a kávést a munkájával és befektetett tőkéjével arányos polgári haszonhoz juttassák. Nem a háborus konjunkturák majdnem minden téren tapasztalható kihasználására gondoltunk, amiben — bátran kimondhatjuk — maga az állam jár elől dicséretes példaadással! — hanem arra a minimális haszonra, amelyre a háborus köz-terhek alatt itthon is élethálharcot folytató minden ipartűző joggal tarthat igényt, és joggal tarthatnak igényt a kávéesok is, akikről igazán nem lehet elmondani, hogy árdragítók lennének vagy hogy eddigi filléres ár-emelésekkel a fogyasztó közönségre elviselhetetlen terheket róttak volna.

Az üzemi regieköltségek folytonos emelkedése, az a tény, hogy összes szükségleti cikkünket a hatóságok tehetetlensége folytán jóval a maximális áron felül vagyunk kénytelenek bevásárolni aktualitással teszük a kávéházi cikkek emelésének kérdését, amelyely foglalkozunk kell, ha csak azt nem akarjuk, hogy biztos pusztulás elé menjünk. Nem a jövedelemtöbblet, hanem a kiadás-többletek rekompenciájának kérdése ez, a kávéipar gazdasági fennmaradásának életkérdése, amelyeknek felvetését a háborus konjunkturákat kiaknázó ipari és kereskedelmi tényezők hatóságilag eltűrt visszaélései tesznek jogossá és indokolttá.

Jeleníti azt, hogy a háboru éveiben a kávéházi összes szükségleti cikkek ára folyton emelkedett. Emelkedett, és emelkedik még ma is ad infinitum: nemcsak a kávé, tej, tea, tojás, cukor, bor, sör, pezsgő, szeszes italok, vaj, zsír, ételolaj, fűszer hus, liszt, sajtfélék stb. ára, hanem emelkedett — még ezeknél is horribiliasab arányban — a padlósurroló keféktől és rongytól felfelé

száz meg száz oly kávéházi szükségleti cikk ára, amelyeknek arát a háboru előtt még a leggondosabb kávées nem vette figyelembe, ma azonban, mert beszerzési árúk ezekre rug, számításaiiban sehoggysem hanyagolhat el. Emelkedett ezenkívül: az állami és községi terhek tétele, az iparban alkalmazott munkások fizetése, a javítási iparosmunka ára, a billárdposztó, a kávéházi edények beszerzési ára, a hírlapok és folyóiratok előfizetési díjai, a futési-, villágítási és tisztogatási költségek, az üzlet jókarbantartásával járó ezekre jelentő kiadás. És hol marad ezenkívül az a költség-többlet, amelyet ugyancsak a háboru által előidézett drágaság családi háztartásunk kiadásaiiban idézett elő?

Arányban állanak-e az eddigi kávéházi ár-emelések e kiadási többletkekkel? Bizonyára nem! Bizonyára csak a legsötétebb rosszindulat, a teljes tájékozatlanság vagy a legridegebb elzárkózás lesz az indító oka, ha bárki e letagadhatatlan tényekkel szemben is, amelyek azt bizonyítják, hogy a kávéipar az anyagi tönk lejtőjére került, minimális emelések esetén árdragításról fog beszélni, újra a szent nyilvánosság ítélőszéke elé fogja idézni a köszívű kávészuszorást, aki nem érdemel mást, mint eleven nyársbahuzást.

Eddig áldozatokat hoztunk. Áldozatokat iparunk jó hírneve, közönségünk, a köz érdekében. De ezeknek is megvan a maguk határa. Ha a mai állapotokat még tovább változtatlanul fenntartjuk, tulmegyünk e határon, felrugjuk a jogos önérdéket, tönkretesszük egykor virágzó iparunkat! A viszonyok négy év alatt oly gyökeresen megváltoztak, hogy így nem dolgozhatunk tovább! Meg kell adni a lehetőséget nekünk is, hogy kiadási többleteink fejében legalább némi rekompenciát szerezhesünk magunknak! A munkásokat béremelésekkel kártalanítják, a hivatalnokokon segélyekkel és háborus pótlékokkal igyekeznek segíteni, az iparosok az áru-és munkadíjat folyton emelik, mindenki segít magán, csak mi nem teszünk egyebet, mint védekezünk az ellenünk irányuló igazságtalan támadások ellen.

Széljegyzetek.

A világháboru négy év óta folyton súlyosbodó megpróbáltatásai, a megélhetési viszonyok állandó megnehezülése, az elviselhetlen drágaság az ipari munkáság sorában igen megnehezítették a szállodás, vendéglős és korcsmárosipari munkásság megélhetését is, amelyen a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata” tudvalevően ismételt és jelentékeny béremelésekkel igyekezett segíteni. E segítséget — mint tudjuk — az alkalmazottak nem tartották kielégítőnek, de nem tartották véglegesnek maguk a munkaadók sem, akik — amellett, hogy a munkásság anyagi helyzetének javításával állandóan és behatóan foglalkoznak — az alkalommal nagyon helyesen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a munkások megélhetésének biztosítására irányított tevékenységükben joggal tarthatnak számont azon államhatósági kezdeményezésre létesített háborus intézmények segítségére is, amelyek azért hívtak életre, és azon szociális törekvésben lelik lét-jogosultságukat, hogy a lakosság és ebben elsősorban: a munkásosztály igényeit elégítsék ki és ennek megélhetési feltételeit enyhítsék — könnyítsék.

E szempontból a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata” elsősorban a „Cipő-központ” és a „Népruházati Bizottság” segítségére vált hatványozott mérvben igényt formálhatni és pedig nemcsak azért, mert ipari munkásainkra nézve, akik ugy-szólván állandó érintkezésben vannak a fogyasztó közönséggel, a rendes, tisztességes lábbeli megszerzése elsősorban életkérdés, hanem azért is, mivel ipari alkalmazottaink munkakörére való tekintettel egyenes szoci-

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

ális és hygienikus követelmény, hogy az üzemeket látogató fogyasztó közönséggel állandóan érintkezve, ételleket, italokat kiszolgáltató munkásainknak tiszta és rendez ruhájuk legyen. Nem szenvedhet kétséget, hogy — mivel az ipartársulat a szóbanforgó kedvezményeket kizárólag az állandóan alkalmazott, tehát állandóan munkában levő férfi és nő alkalmazottak részére kérte, továbbá mert az igazságos szétosztás tekintetében is teljes erkölcsi és anyagi garantiát vállalt: ugy a „Cipőközpont” mint a „Népruházati Bizottság” a megfelelő mennyiségű cipőt és ruhát, illetve ruhaszövetet ipari alkalmazottaink részére ipartársulatunknak ki fogják utalni. A jó cipő és a rendez ruha a pincér-munkások felszerelésének oly nélkülözhetetlen alkatrészei, amelyeknek megtagadása a legnagyobb szociális bűn volna. Ezek nélkül munkásaink ezrei alkalmaztatáshoz sem juthatnak, mindennapi kenyerüket sem kereshetik meg maguknak és családjaiknak, egészségük és munkaképességük állandó veszélyeknek van kitéve és egy egész társadalmi osztályt oly katasztrófa fenyegette, melynek megelőzése és elhárítása a legnagyobb gondot és a legnagyobb áldozatokat egyaránt megérdemli.

Ugy értesülünk, hogy a kereskedelmi miniszterium az egész országra kiterjedő nagyjelentőségű akciót indított meg az idegenforgalom, illetve a magyar fürdők fejlesztése érdekében. Gazdasági szempontból nagyfontosságú és évtizedek óta vajdó kérdések megoldása kerül ez aktív kapcsolatban újból napirendre, és habár — a közönség tájékoztatására szánt hírlapi közlések szerint — a munkálatok nem a mostani időkre, hanem a háború utáni évekre szólnak: a szállodásparra nézve is természetesen beáll az a kötelezettség, hogy érdekképviseletai az idegenforgalom kérdéseivel most újból, s behatóbban mint bármikor foglalkozzanak. A szállodásparnak gazdag vonatkozásai az idegenforgalmi kérdésekkel magától érthetővé tennék, hogy ha akár az állam, akár a városok vagy bármely társadalmi tényező ezekkel a kérdésekkel foglalkoznak, elsősorban iparunk képviselői volnának azok, akiknek a tervezéseket és tárgyalásokat, a programok felállításában és keresztülvételében orszámrészt kellene biztosítani. A külföldön, ahol van már idegenforgalom, így is van ez. Nálunk azonban, ahol az itt szóhajóható kérdések tárgyalását mindig újabb és újabb adatgyűjtéssel kezdik meg, szállodásparnak eddig jőformán egészen tekinteten és számitáson kívül hagyták. Így most is azt halljuk, hogy a kormány elsősorban a vidéki szállodák lakhatóságáról szándékozik gondoskodni, mert a mai viszonyok között gyakran megtörténik, hogy a vidéki városokba érkező utasok a nagy szállodahiány folytán valóságos hajléktalanok maradnak, másrészt pedig a vidéki szállodák tekintélyes része alig lakható állapotban van. Kérdőíveket küldenek szét mind azokhoz a városokhoz, melyek közelében fürdőhelyek vannak, hogy melyek azok a szükséges munkálatok, átalakítások, közlekedési eszköz javítások, melyek az egyes városok illetve fürdőhelyek fejlesztése szempontjából fontosak.

Szerintünk sokkal helyesebb volna, ha mindenekelőtt illetékes helyen arra fektetnék a fősúlyt, hogy a létesítendő idegenforgalom igényeinek kielégítésére az idegenforgalom központjából szolgáló hivatott főváros viszonyait rendezék és készítsék elő az idegenforgalom befogadására. Szállodahiány itt is van. A viszonyok kényszerítő hatalma alatt szállodává előléptetett beszállóhelyek legnagyobb része itt is javításra, tisztogatásra, kiegészítésre szorul. Világhírű fürdők, szebbnél szebb nyaraló és üdülőhelyek itt is bőséggel találhatóak, és talán nem tévedünk, ha azt merjük állítani, hogy a rendszeres és céltudatos munkásságnak legelső sorban az ország fővárosának érdekeit kellene szem előtt tartani.

Mindezek természetesen olyan szempontok, amelyek az idegenforgalom érdekeit szolgáló tanácskozással csak akkor érvényesülhetnek, ha azokon iparunk képviselői, akik az idegenforgalmi kérdésekkel szakértően és hivatászerűen foglalkoznak, minden egyes alkalommal szóhoz juthatnának. Ha azonban mint nálunk rendszeresen történni szokott — ezt a kérdést is ügyvédekre és hivatalnokokra, laiteinerekre és hozzá nem értő műkövelőkre fogják bízni, bizonyos, hogy minden fáradozás és kísérletezés eredménytelen fog maradni és idegenforgalmunk évtizedek múlva is ott fog állni, ahol ma áll és ahol évtizedekkel ezelőtt állott.

A „Budapesti szállodások, vendéglősök korcsárosok ipartársulata” az „Országos Hadigondozó Hivatal” felkérésére meleg szeretettel és őszinte rokonszenvvel gondoskodott a hadirokkantaknak a szállodás és vendéglősparnban elhelyezéséről, s nincs kizárva, hogy ez a tény és az elhelyezés körül elért eddigi eredmények vezették rá a „Felsőmagyarországi Idegenforgalmi Szövetséget” hogy a Hadigondozó figyelmét a hadirokkantaknak szállodai üzletvezetőkké és igazgatókká kiképzésére és alkalmazására hívja fel.

A „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsárosok ipartársulata” A Hadigondozó felkérésére a felvetett eszmét őrmémmel és rokonszenvvel fogadta, kért észrevételeiben azonban a „Felsőmagyarországi Idegenforgalmi Szövetség”-nek a magyarországi szállodágy elhanyagoltságára, a vidéki szállodák állítólag legnagyobb részét elszomorító állapotaira nem terjeszkedett ki. Érintetlenül hagyta az Idegenforgalmi Szövetségnek a szakképzett, komoly és megbízható szállodai tisztviselőhiányra vonatkozó megjegyzéseit is, és felvilágosításul és tájékoztatásul csak annyit jegyzett meg, hogy a „F. I. Sz.” által ajánlott düsseldorfai szállodáspari főiskola hathónapos tanfolyamaira csak olyan, szállodás illetve vendéglőspári szakképzettséggel igazolt ifjakat vesznek fel, akik érettségi vizsgálatot is tettek tehát középiskolát is végeztek. Amilyen elismerést érdemel minden olyan törekvés, amelynek célja, hogy a hadirokkantak alkalmazására újabb teret és lehetőséget teremtsen, azoknak jó alkalmazást és tisztas megélhetést biztosítson: épp oly feltűnő és jellemző, hogy a kassai idegenforgalmi egyesület a kellő intelligenciájú, de megfelelő iskolai képzéssel nem rendelkező hadirokkantakat, vagy legalább is azoknak egy jó részét épp a szállodákban kívánja elhelyezni, még hozzá az idegenforgalmi érdekekre való hivatkozással. Nem tudjuk a szállodáspar ügyéhez nélkülözhetetlenül szükséges általános műveltség és megfelelő iskolai és szakcsoprti képzéssel alacsony taksálása volt-e a kassai idegenforgalmi szövetség elhatározásának alapjólata, avagy az a meggyőződés, hogy az idegenforgalom rendkívül fontos ügyét olyanokra is nyugodt lélekkel reá lehet bízni bármikor és bárhol, akik a szó mindennapi értelmében nem műveletlen emberek ugyan, de iskolai képzettséget kimutatni nem képesek? Akár az egyik, akár a másik alapgondolaton épült fel a kassai projektum, ugy a szállodás ipar, mint az idegenforgalmi ügy szempontjából teljesen és tökéletesen elhibázott, és az ily téves alapon kezdeményezett akció sikerelensége magvát már eleve magában hordja.

PAPIRSZALVÉTA kávéházi és éttermi

a legolcsóbban beszerezhető
BERKOVITS KÁROLYNÉ

Hektograph sokszorosító éttermi, kávéházi cukrászpapír
és papirszalvéta raktára. — BUDAPEST, VII., Sip-u. 4.
Telefon 106—07. szám.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

Szakiskolai értesítők.

II. A „Debreceeni vendéglősök szakirányú tanonciskolájának jelentése az 1917/1918. évről (XVI. évfolyam).

(Folytatás)

A jelentésnek e részletei, melyek magyarázata kizárólag a háborús viszonyokban keresendő, mely szomorúsággal tölthetnék el lelkiinket, hacsak magának a nyiltbeszédű és nyiltírású igazgató szavaiból nem esendülne felénk az a biztató ígélet, hogy: „nem csüggedünk! Bizakodva tekintünk a jövőbe!” E bizakodásra jogunk és okunk is van bőven. Debreceen mindig erős vára volt a szakoktatási eszmének. Tizenhat éven át a magyar kultúra oltárán mindig magasán lobogtak ott a tudás, a műveltség és az igazi szakképzettség feltő gondnal ápolott lángjai, és hinnünk, reménylenünk kell, hogy a pillanatnyi elerőtlenedést a restitúció erős munkája fogja követni. Nem féltjük debreceni iskolánkat, néhai *Hauer Bertalan*, *Márkus Jenő* büszke alkotását és erős a *Németh András* erős kezébe vetett hitünk is, hogy a béke áldásos napjaiban mint a szabadon tenyésző fának: dus hajtásai esznek még debreceni iskolánknak is. Mert ez az éremnek másik oldala!

Debreceeni szakiskolánk 1917. szeptember 13-án nyílt meg. Beiratkozott összesen 333 tanuló. A tanítás szakadatlanul folyt egész éven át, kivéve az iskola nagy kárára hivatalosan elrendelt szénvakáció napjait. A felletes hatóságok képviselőiben az iskolát az elmúlt évben *Magyar Endre* orsz. iparoktatási főigazgató, *Sztankay F. Béla* min. szakképzéssel, *Usurka* iparosanonciskolai és *Gaal* kereskedőtanonc-iskolai igazgatók, *Németh András* ipartársulati elnök, *Márkus Jenő* szakiskolai gondnok, *Velassy Béla* iparhatósági megbízott és *Dr. Csűrös Ferenc* városi kulturatanácsos ismételt ízben is meglátogatták és elismerő szavakkal méltatták nemcsak az ipartársulatnak a szakiskola fenntartása körül kifejtett ritka áldozatkészségét, hanem a tanítói karnak a rendkívül kedvezőtlen viszonyok között sok jóakarattal kifejtett lelkiismeretes és eredményes tevékenységéért.

A szokásos hazafias ünnepélyeket a szép, nemes és jó iránti főgökönység felébresztése céljából az iskola az elmúlt évben is megtartotta, és különböző célokra szép eredménnyel járt gyűjtéseket is rendezett. Az évről vizsgát június 10-14. között tartották meg előleki meghívott közönség jelenlétében. A jobb tanulók most is kitüntetésekben és jutalmakban részesültek. A kereskedelmi és iparkamara nagy ezüstérmét *Róza János* és *Tury János* III. oszt. tanulók kapták meg. A szépírási díjat *Gál Imre* III. oszt., a szorgalmi díjat *Szőrnyű János* II., *Borbély Péter*, *Oláh Ferenc* és *Borsos Gyula* I. oszt. tanulók nyerték el.

Az iskolát Debreceen sz. kir. városa 600, a debreceni kereskedelmi és iparkamara 200 koronával segélyezték. Államsegélyben az iskola, épp úgy mint a pozsonyi nem részesült, dacára annak, hogy az iskola fenntartó bizottsága a segély iránt ismételt ízben is folyamodott a kormányhoz. A tanulók száma az elmúlt évben 33 volt, eltávozott 6, felszabadult 2, vizsgázott 25. Jeleselőmeneteli bizonyítványt kapott 4 tanuló, elégtelen osztályzatot 3.

III. Győri vendéglősök és kávéos ipartársulata szakirányú tanonciskolája Értesítője az 1917/1918. iskolai évről.

A győri pincérszakiskola felügyelő bizottságának elnöke *Mojzer Ferenc* vendéglős és *Benedek Vince* igazgató a nyomdaárak nagyarányú emelkedése következtében egy mint a múlt évben, ez alkalommal is írott jelentésben számolnak be a szakiskola elmúlt évi tevékenységéről. Mint a debreceni szakiskola működését, a háborús viszonyok győri szakiskolánk tevékenységét is

megbénították, megnehezítették. A tanári kar 16 óra óra helyett az idén is csak heti 8 órát taníthatott, aminek természetes következményeként a tananyagot is jelentékenyen redukálni kellett, a francia nyelv tanítása pedig szünetelt. A tanítási idő folyamatában — akár csak Budapestben és Debrecenben — érezhető zökkenést okozott a fűtőanyag hiánya, olyannyira, hogy a karácsonyi szünetidő után az előadásokat egészen abban kellett hagyni. A fűtőanyag hiányának országwide érzést és a legtöbb iskolában beállott teljes hiányára való tekintettel a vallás és közoktatásiügyi miniszterium rendelkezései ugy intézkedett, hogy a tanítás a karácsonyi szünetidő leteltével január hó 17-ig szüneteljen. Majd midőn a viszonyokban a kitűzött határidőig sem állott be javulás, egy újabb rendelet február 4-ében állapította meg az iskola megnyitási napját. A győri szakiskola azonban ekkor sem kezdhetette meg működését, mivel fűtőanyaghoz egyáltalán nem juthatott. Az igazgatónak a szék-kormánybiztosnál személyes közbenjárására végre kapott szentet az iskola, úgy hogy a tanítás február 11-én megkezdődhetett. Az iskola intenzív tevékenységét igen érezhetően hátráltatta az is, hogy a háború által előidézett gazdasági viszonyok a tanoncok igénybevételét a rendszerl nagyobb mértékben tették szükségessé, minek következtében a növendékek az előadásokról sűrűn maradoztak el, és alig volt óra, melyről négy-nyolc, sőt több tanuló ne hiányzott volna. Voltak olyanok is, akik hónapokig sem látogatták az előadásokat. E körülménynek tudható be az a sajnálatos tény, hogy az elmulasztott órák száma jóval ezen felül emelkedett, és az igazgatóság — csupa emberségből — az elmulasztott órákat igazoltaknak volt kénytelen tekinteni. A legteljesebb elismeréssel kell megemlékeznünk ennek datára győri iskolánk tanstületének páratlan munkakészségéről és kitartó ügybuzgalmáról, mellyel a munkája elé háruló nehezégeket legyőzni iparkodott és — miként az előző években — erői teljes latbatetésével arra igyekezett, hogy a szakiskola növendékeit oly erkölcsi és szellemi nevelésben részesíthesse, mint a béke áldásos éveiben. A tanári kar — híven az igazgató által inaugurált irányhoz, főleg az erkölcsi nevelés tökéletességére fektetett súlyt, annyival is inkább, mivel a mai nagy idők szellemében nem annyira az iskolai nyers ismeretek közlését és szaporítását tartotta főfeladatának, mint inkább az emberi és hazafias érzéseknek és nemesebb lelkitulajdonosságoknak felébresztését és erősítését. Az iskolát m. évi szeptember hó 14-én nyitották meg a felügyelő bizottság tagjai jelenlétében.

Beiratkozott: az I. évfolyamba: 24, a II.-ba; 29, összesen: 53 tanuló, akik vallás és nemzetiség szerint oszlottak meg.

a) Vallás szerint: I. évf. 20 rom kath., 2 ág. ev., 1 ref., 1 izr. b) Nemzetiség szerint: I. évf.: 19 magyar, 5 német II. évf. 26 magyar, 3 német. Kimaradt: az I. évf.-ből 3, a II. évf. 2. Felszabadult: a II. évf.-ből 7. Bevonult a katonasághoz: 2.

Eladó

egy nagy sarokház, melléképületekkel, piactéren, községház mellett nagy bácskai községházban, vasútállomás.

Régi jó meneteű vendéglő, szálloda, kávéház

benne mozi, bál és színházi nagyterem, nyári kerthelyiség, Sürdepot, Pálinka és bornagykereskedés szikvizgyárral egybekötve. — Jégverem. Nagy borpince teljes berendezéssel és gépekkel. Értekezni a tulajdonosnál: **Kohuth József** Bácskossuthfalva.

Bár a háború alatt a fiatalság magaviselete sok panaszra ad okot, a növendékek magaviselete ellen az év folyamán komolyabb kifogás nem merült fel. Bizonyosága ez annak, hogy a tanári testület hivatása magaslatán nemcsak tanító, hanem nevelő munkáját is szeretettel és megértéssel végezte, és emellett a hazafiás érzés ápolására fektetett súlyt, amire a háborús évek különösen bőséges alkalmat nyújtottak. Az iskola ehhez képest minden alkalmat felhasználta a nemzet nagyjai iránti kegyeletnek megnyilatkoztatására és a nemzeti ünnepek megfelelő keretben végbemenni megünneplésére. Így nyert az iskolában kellő megünneplést az 1848. évi törvények szentesítésének évfordulója, a koronázás napja, március tizenötödike és nemzeti gyászünnepeink: október 6-ika.

A szakiskola ügyeit a felügyelő bizottság intézte, mely az elmúlt évben négy ülést tartott. Az iskolát az múlt évben a győri vendéglős- és kávéipartársulat 300, a győri kereskedelmi és iparkamara 100, Győr városa 100 koronával segélyezték. Kisebb segélyeket adományoztak a győri első takarékpénztár, a Győrvárosi és megyei takarékpénztár, a győri általános takarékpénztár stb.

Állami segélyben az iskola a háború alatt nem részesült. Az előadásokat az ág. ev. fiú-iskola tantermeiben tartották, melyeket a tulajdonos egyházközség ingyen bocsájtot a szakiskola rendelkezésére. A tanterület működő tagjai: *Beneczek Vince* igazgató, *Halász János* Győr-gyárvárosi iskola igazgató, *Dotzsalik Jenő* győri V. ker. állami iskolai tanító, *Dr. Lukács Károly* a francia nyelv tanára és *Szilágyi Gyula* a felszolgálás és illetlen előadója katonai szolgálatot teljesítenek. Az évről vizsgát június hó 17-én tartották meg, mely alkalommal a Törley-féle ösztöndíjat *Foki Ferenc* III. oszt.-beli tanuló nyerte el. A vizsga befejeztével *Mojzer Ferenc* elnök lekötött beszédet intézett a tanuló ifjúsághoz megleghangon köszöntö meg a tanári testület nehéz viszonyok között kifejtett óradó fáradtságát.

(Folytatjuk.)

Társulatok, egyesületek.

A „Szállodások, vendéglősök, kávécsok, pincérek és kávésegedek orsz. nyugdíjgye-sülete“ közleményei.

Jegyzőkönyv.

Felvettett a „Szállodások, Vendéglősök, Kávécsok, Pincérek és Kávésegedek Országos Nyugdíjgye-sülete“ Igazgató-ságának folyó évi július hó 5-én az egyesület központi iro-dájában megartott

rendes havi ülésén.

Jelen voltak: *Bokros Károly* elnök, *Döcker Ferenc*, *Kővári Jenő*, *Holub Rezső*, *Peltzmann Ferenc*, *Waltz György*, *Páris Vilmos*, *F. Kiss Lajos* igazgatói és felügyelőbizottsági tagok és *Dr. Nagy Sándor* jogtanácsos.

Elmaradását kimentette: *Szántó Ferenc*.

Elnök az ülést megnyitja, a jegyzőkönyv vezetésére *Dr. Nagy Sándor* jogtanácsost, hitelesítésre pedig *F. Kiss Lajos* urat kéri fel.

Jogtanácsos felolvassa a múlt havi ülés jegyzőkönyvét, melyet az

Igazgatóság észrevétel nélkül hitelesít.

Jogtanácsos bemutatja a választmányok elszámolásait: a budapesti választmány június havi elszámolása szerint a bevétel 2435 korona 96 fillér, a kiadás a folyósított nyugdíjakkal együtt 1325 korona 66 fillér volt. Csekkszámára be-küldetett 1110 korona 80 fillér.

A kassai választmány június havi elszámolása szerint a bevétel 315 korona 84 fillér, a kiadás 95 korona volt. Csekk-számlára beküldetett 220 korona 84 fillér.

A szombathelyi választmány június havi elszámolása szerint a bevétel 699 korona 82 fillér a kiadás a folyósított nyugdíjakkal együtt 112 korona 99 fillér volt. Csekkszámára beküldetett 586 korona 83 fillér.

Igazgatóság a választmányok elszámolásait jóváhagyólag tudomásul veszi.

Jogtanácsos jelenti, hogy *Simon Sándorné* nyugdíjfel-melés iránti kérvényt nyújtott be. Nevezett 1917. július 1-e óta tagja egyesületünknek és tagsági kötelezettségeinek ponto-

san eleget tesz. Kéri, hogy nyugdíjbiztosítását 1600 koronáról 3000 koronára emelhesse fel, oly módon, hogy a különbözetet havi részletekben törleszthesse. Amennyiben a 3000 korona után fizetendő 27 kor. 50 fillérel egyidejűleg 12 hónapra átmenj a 13 kor. 60 fillér különbözetet is megfizeti, kérelme teljesíthető.

Igazgatóság a tulajdonal megjelölt feltételek mellett *Simon Sándorné* nyugdíjfel-melési kérelmét teljesíti.

Jogtanácsos jelenti, hogy *Molnár János* egyes. tag meg-halt és özvegy végkielégítést kér. Néhai *Molnár János* 1909. október 1-től volt egyesületünk tagja és haláláig összesen 413 korona 44 fillért fizetett. Alapszabályaink 63-ik §-a alapján öz-vegyének 250 korona végkielégítés fizetendő.

Igazgatóság özv. *Molnár Jánosnának* a 250 korona vég-kielégítés folyósítását elrendeli és egyben térje halála felett érzett mely részvetenek ad kifejezést.

Jogtanácsos jelenti, hogy *Némethy Mátyás* egyes. tag üz-letét felhagyta és minthogy egyesületünk címének megfelelő életpályára több vissza nem tér, alapszabályaink 63-ik §-a alapján az általa befizetett nettó tagdíjak 1/3-ának visszatérít-ését kéri. *Némethy, ki* 1911. december 1-e óta tagja egyesü-letünknek, mai napig összesen 2226 korona 12 fillér tagsági díjat fizetett, mely összegnek 1/3-a ad része azaz 742 korona 04 fillér alapszabályaink 63-ik §-a alapján visszatérítendő.

Igazgatóság a 742 korona 04 fillér végkielégítés folyósi-tását elrendeli.

Jogtanácsos jelenti, hogy *Rév Vilmos*, ki 1900 december 1-től 1913. május 31-ig tehát több mint 12 éven át volt egy-sületünk tagja, a jelzett időponttól befizetéseit beszüntette és ezért a tagok sorából töröltette. Minthogy most újból belépett, kéri, hogy eddigi befizetéseinek 50%-a betudassék. Tekintettel arra, hogy befizetéseit 12 éven át pontosan teljesítette és csak betegsége miatt volt kénytelen befizetéseit megszüntetni, ké-relme teljesíthető lenne.

Igazgatóság *Rév Vilmos* tagnak 50%-os tagdíjbeszámi a-iránti kérelmét a 12 éves tagságra való tekintettel kivételösen teljesíti.

Jogtanácsos jelenti, hogy *Heigl István* szombathelyi választmányunk pénztárnoka 20 évre visszamenőleg 1200 kor. nyugdíjigény díjmentes biztosításának engedélyezését kéri. Tekin-tettel arra, hogy a kérelem alapszabály ellenes, nem teljesíthető.

Igazgatóság *Heigl István* kérelmét, minthogy alapszabály-ellenes, teljesíthetőnek nem találja.

Jogtanácsos jelenti, hogy a Postatakaréktól a Magyar Banknál levő folyószámára 5900 korona utalható át.

Igazgatóság az 5900 koronát a postatakaréktól a Magyar Banknál levő folyószámára utalja át.

Jogtanácsos jelenti, hogy a mai ülésből 29 arb. tagsági igazolvány állítható ki.

Tudomásul szolgál.

Elnök indítványozza, hogy a VIII. hadikölesön most folyó jegyzése alkalmából a Pesti Magyar Ker. Banknál 60.000 korona névértékű 5/2%-os kölcsönkötvényt jegyeztessék.

Elnök indítványára az igazgatóság a VIII. hadikölesönből 60.000 korona n. é. 5/2%-os kölcsönkötvény jegyzését elhatá-rozza és felkéri elnököt, hogy a Pesti Magyar Ker. Banknál a jegyzést a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölje.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Hitelesítik:

Ifj. dr. Nagy Sándor s. k.
jogtanácsos.

Bokros Károly s. k.
elnök

A „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata“ közleményei.

A közvetítői szabályrendelet módosítása.

E tárgyban ipartársulatunk a következő beadványt intézte a székesfehérváros tanácsához:

Budapest, 1918. június 28.

Tekintetes Tanács!

A tekintetes Tanács f. évi május hó 8-án 54945/1918 szám alatt kelt, és „*Budapesti foglalkozást közevitők és cselédszervező Ipartársulatának*“ az 1901. évi 482. és 1906. évi 703. kgv. számú szabályrendeletek 6., és 1-ső része 5 pontjának megváltoztatása tárgyában benyújtott kérvényére hozott határozata folytán *eszevételünket* a következőkben van szerencsénk beterveztetni.

Amennyiben a nevezett ipartársulat az idézett szabály-rendeletek hivatkozott pontjaiban megállapított közvetítési díjak felmérését kéri, ez ellen az általános drágaságra és a háború által előidézett kivételes viszonyokra való tekintettel nincs kifogásunk, bár az 1901. évi 482 számú szabályrendelet d) pontjában felsorolt munkások között úgy a fixizáltak, mint a borravalókból származó jövedelmek alapján is különbséget kellene tenni.

Ipartársulatunk a közvetítői díjak megállapítására sem a munkaadók, sem a munkások szempontjából nem kíván emnélfogva ingerenélkül gyakorolni, és ezt az alkalmat inkább a szállodás, vendéglős és korcsmáros-ipar részéről már évek óta

Megrendelésünk kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.

éamzelten is hangoztatott ama kívánságának megújítására sijnálnja fel, hogy a szabályrendelet hivatkozott szakaszának megváltoztatása helyett ezek törlesztével a szálloda, vendéglő (és kávéházi) alkalmazottak közvetítésével a hivatásos cselédszervezés ügyköréből teljesen vették ki, ipari munkásaink közvetítésére ezentul a „Budapesti szállodások, vendéglősök és kereszmarosok partársulata ingyenes munkaközvetítője“ (a kávéiparosok a „Budapesti Kávéipartársulat ingyenes munkaközvetítője“) legyenek egyedül és kizárólag feljogosítva.

Az emberi, az egyéni munka megadóztatása, a munkalehetőség megszerzésének külön díjakhoz kötése a foglalkozást közvetítő vállalatok tulajdonosainak fizetett díjak révén erősözt, másrészt ama hallatlan visszárdások amelyeket egyes cselédszerek reájuk szoruló ipari alkalmazottainkkal szemben a szabályrendeletileg megállapított díjakat messze fölülmúló, sokszor tekintélyes összegekre rugó külön jutalmak követelésével követnek el, az emiatt folyton megismélódó munkásmozgalmak, melyek iparunk gyakorlására, és így a székesfőváros lakosságának élelmészere minden egyes esetben zavarólag hatnak; már évekkel ezelőtt arra vezették ipartársulatunkat, (és ettől függetlenül a „Budapesti Kávéipartársulatot“ is) hogy a munkaadóérdekeltség anyagi áldozatköztségének igénybevételével ipartársulatunk ingyenes munkaközvetítő intézete felállításával egy olyan nagy jelentőségű szociális intézményt létesítsen, amely a szállodás-, vendéglős és kereszmaros-ípar alkalmazottait egészen ingyen juttatja a nekik megfelelő munkaalkalmakhoz, a fonttatás személyi és dologi terheit teljesen a munkaadóérdekeltségére hárítja, és — mert szakszerei alapon van szervezve — a szakipar speciális igényeit is inkább hivatott és képes kielégíteni, mint a munkaközvetítést tisztán üzleti alapon folytató cselédszerek.

A munkaközvetítés államosítására irányuló kormányzati törekvések szempontjából is kívánatosabb, hogy a néplelmézést szolgáló iparunk munkásainak közvetítését a szakipari testületek és ne a hivatászeri cselédszerek intézzék, akik előtt az ipari munkásainkkal szemben támasztható jogos követelések teljességgel ismeretlenek és akik nem ismerőven az egyes üzemek rangja és foka, nagysága és berendezése közötti különbözőségeket ezek munkásokra vonatkozó követeléseit sem képesek kielégíteni.

Nem óhajtunk ez alkalommal arra is kitérni, hogy a hivattászteri cselédszerek közvetítési gyakorlata éppen a szállodás-, vendéglős- és kávéiparban elhelyezett női muakások szempontjából ismételten jogosult kifogásokra és teljesen indokolt rendőrhatalmi eljárásokra adott alkalmat ugy a székesfővárosban mint a vidéken és nem egyszer komolyan veszélyeztette szakipari üzemeink féltő gondolat apolt jó hírnevét is. Kétségtelen, hogy a szakipari társulatok által eszközözndő közvetítés e szempontból is a malaknál kedvezőbb állapotokat teremthetne és ezek működése szakipari alapon jobban és sikeresebben volna beilleszthető akár a teljesen állami munkaközvetítés kereteibe.

Kiváló tisztelettel

F. Kiss Lajos s. k.
titkár.Palkovics Ede s. k.
elnök.A „Budapesti Szállodások, Vendéglősök és Kereszmarosok
Ipartársulata“**társas vacsoráit**

a következő vendéglőkben tartja meg:

1918. július 19-én: *Döcker Ferenc* (London szálloda).1918. július 26-án: *Frenreisz István* vendéglőjében.

(Gellért szálloda).

1918. augusztus 2-án: *Gregorits Ferenc* vendéglőjében, (Városliget).**Átadó szálloda**30.000 lakosu város legnagyobb
szállodája, étteremmel és kávéházzal**átadó.**Személyes érdeklődőknek felvilágosítással
szolgál: **ILLÉS BÉLA, EGERBEN.****„JÓ-BARÁTOK“ VENDEGLŐSÖK TÁRSASAGA****SZERDAI ÖSSZEJÜVETELEI:**1918. évi július hó 17-én: *Kuncze Ödön* vendéglőjében,
(III., Szt. Endrei-ut. 28. sz.)- 1918. július hó 24-án: *Ritter Mihály* vendéglőjében,
(Hidegkúti-ut. 70. sz.)1918. július hó 31-én: *Gráf István* vendéglőjében,
(VI., Andrássy ut. 80. sz.)

Löwenstein M. utóda Horváth Nándor es. és kir. udvari szállító. Főüzlet: IV., Vámház-kört. 4. Telefon: József 39—84, vagy 39—89. *Feltételek óta az ország legnagyobb szállodának vendéglőinek és kávéházaiknak állandó szállítója.* Fióküzletek: V., Túr István-utca 7. (Telefon 11—48.) és Svábhegy, Bőtvis-ut. 8. (Telefon 43—31.)

Vegey hírek.

Meghosszabítottak a hadikölcsönjegyzést. A hadikölcsönjegyzés a legutóbbi napokban igen nagy lendületet vett az egész országban. Mint hogy az eredetileg megállapított jegyzési idő már lejárt volna, a pénzügy-miniszter a *jegyzés határidejét július 24-ig meghosszabította.* A jegyzés idejének ez a meghosszabítása lényegesen hozzájárult a nyolcadik hadikölcsön sikeréhez. Jól eső érzéssel jegyezzük fel, hogy ipari érdekeltegeink újból fényes jelét adták a hazafias kötelességteljesítésnek. Így a „Szállodások, vendéglősök, kávéosok, pincérek és kávésségédek orsz. nyugdíjgyűlése“ Bokros Károly indítványára újból 80.000 koronát jegyzett a hadikölcsönre, szaklapjaink is állandóan buzgolódnak a jegyzés érdekeiben és vidéki ipartársulataink is élénk agitációt fejtenek ki tagjaik sorában.

A „Kávéosok és Pöpcérek Bankja M. Sz. közgyűlése. A „Kávéosok és Pöpcérek Bankja“ f. évi július hó 9-én d. e. tartotta rendezés évi közgyűlést *Kövári Jenő* alelnök vezetése mellett az egyesület hivatalos helyiségében. A közgyűlésen, amelyen a szövetkezet taja nagy számban jelentek meg *Kövári Jenő* alelnök részletes beszámolóban ismertette a szövetkezet VI., VII., VIII. és IX. üzletének eredményét. A szövetkezet legutolsó közgyűléseit 1914. június hó 9-én, kétéven a világháboru kitérése előtt tartotta meg. Azóta, minthogy tagjainak legnagyobb része még ma is a harcetlen teljesítatonai szolgálatot, a kereskedelemügyi miniszterium és a kereskedelmi törvényszéknél eszközölt bejelentés és engedély alapján nem tartotta meg a közgyűléseit, altruista működését azonban a háborus viszonyok dacára változatlanul folytatta. Az évi jelentések szerint az 1915-ben lezárt számadások 828,52 K nyereséget, az 1916. évi számadások 3172,83 K veszteséget, az 1917-ben lezárt számadások 1795,81 K veszteséget, az 1918-ban lezárt számadások 670,88 K nyereséget tün-

**Központi Szeszfőzde
Berendezési Vállalat
Arányi Adelf rézműárugyára
Ujpest, Lőrinc-utca 7.**Eddig berendezve 50 központi szesz-
főzde:Budapest, Gyöngyös, Kaposvár, Pécs,
Sárospatak, Zágráb, Zalaegerszeg stb.
városokban.

Szállítási határidő 14 nap.

tetnek fel. Ennélfogva az 1916. és 1917. évben kimutatott összeségben 4968,34 K. veszteség 1918-ban teljesen eltűnt és helyébe 670,88 K nyereség jelentkezett. Előlkül alelnök előadja, hogy ez a nyereség tulajdonképp abból származott, hogy a szövetséget kiadásait jelentékenyen redukálta és Erdélyi Norbert, a szövetséget hadbavonult igen érdemes igazgatójának helyét, aki időközben a Haditermény R. T.-nál nyert magasabb posztot, nem töltötte be, s végül beszüntette a pénzbeszedői állást is. A háború által előidézett kivételes vieteles viszonyok következtében az 1918. évi üzleti forgalom nagyon összezsugorodott, ugy hogy ovadékosan mindössze mintegy 15.000, házbérkölsönben összesen 20.000 korona künnlétsége van a szövetségetnek. Betét gyanánt 22.000 kor., hadikölcsönben 20.000 koronája van elhelyezve a szövetségetnek. Ebből a forgalomból kell az intézetet fenntartani, melynek csekély bevétele arra utal, hogy tagjai nincsenek ráutalva az ovadékoslósra, ami ha hátrányosnak is látszik a szövetséget szemponjtából, a tagok érdekében annál örvedetesebb. Az 1917—18. évi mérleg 670,88 korona nyereséget mutat ki. A közgyűlés az igazgatóság javaslatára ebből az alapszabályszeri 10 %-nak a tartalékalaphoz csatolását, a fennmaradó 603,80 koronának új számlára átvételét határozta el. A közgyűlés az igazgatóság által előterjesztett jelentést, valamint a számvizsgáló bizottság jelentését egyhangu helyesléssel tudomásul vette, majd megalakította az igazgatóságot, melynek tagjaivá egyhangulag megválasztattak: *Arvai Lipót, Bodó Adolf, Gárdos Sándor, Hajdu Vilmos, Harsányi Adolf, Keszey Flóris, Kóvári Jenő, László Géza, Löwinger József, Moskovits Sándor, Nagy Károly, Neumann Károly, Pethő György, Sebők Mór, Gárdonyi József, Brück Károly, F. Kiss Lajos.* A felügyelő bizottság tagjai lettek: *Guttmann D. Dezső, Reissner Gyula, Zuckerman Miksa.* A közgyűlés befejezése előtt *Kóvári Jenő* meleghangu beszédben emlékezett meg *Harsányi Adolf* elnöknek a szövetséget érdekében évek óta kifejtett buzgón és ügybuzgó tevékenységéről. Indítványára a közgyűlés idővonal táviratot küldött távollévő elnökéhez. Közgyűlés után az igazgatóság megtartotta alakuló közgyűlését, amelyen elnökké újból és egyhangu lelkesedéssel *Harsányi Adolfot* választották meg.

Az állandó borvizsgáló szakértő bizottság tagjaivá a kereskedelmi miniszter kinevezté: 1. a budapesti állandó borvizsgáló szakértőbizottsághoz *Abeles* Zsigmond bornagykereskedőt, *Glück* Frigyes vendéglős és szállodatulajdonost, *Jánes* Ferenc főbírhokost, továbbá *Hubert* Henrik pozsonyi pezsgógyáros és ifj. *Palugyay* Ferenc pozsonyi bornagykereskedőt. 2. a kolozsvári állandó borvizsgáló szakértő bizottsághoz dr. *Banter* Ferenc kolozsvári gazdasági akadémiai tanárt, *Farkas* Samu és *Szántó* Miklós bornagykereskedőt, *Nagy* Gábor vendéglőst és *Tandás* Józsefet, az Erdélyi pinceegylet igazgatósági tagját. A titkári teendőik ellátásával a budapesti állandó borvizsgáló szakértő bizottságnál ifj. dr. *Kéty* Károly báró miniszteri titkár, a kolozsvári állandó borvizsgáló szakértő bizottságnál pedig dr. *Ruzitska* Béla kolozsvári tudományegyetemi ny. rk. tanárt bízták meg a kereskedelmi miniszter.

Vizsga a győri vendéglősök és kávéos szakiskolájában. F. hó 7-én tartotta a győri pincezsakiskola évről vizsgáját. Ott voltak: *Mayerhofer* Ferenc, a felügyelő bizottság elnöke, *Lukovits* János gondnok, *Pöfled* Pál biz. tag és *Révész* Sándor szerkesztő. A tantestület tagjai közül: *Benédek* Vince igazgató, *Halasz* János és *Doekaink* Jenő, mint vizsgáztatók. A tanítási eredmény a háborús viszonyok dacára, minden várakozáson felül jól sikerült. A növendékek feleletét minden tárgy alapos tudásáról tanuskották. A vizsga végén nagyon kedves és egyben megható jelenet játszódott le. *Mayer* Ferenc a felügyelő

bizottság elnöke lelkes buzgó beszéd keretében nyújtotta át az intézet legjobb magaviseletű tanulójának a *Törley féle ösztöndíjat*. A jutalmazott fia: *Foki* Ferenc, amint az ösztöndíjat átvette, spontán elhatározásból legott felajánlotta a kapott összeget háborús a rokkant katonák kertvárosára. A jótékonyág gyakorlása mindig felemelő, de mikor egy zsendői legényemberben ilyen közvetlenül nyilatkozik meg az áldozatkészség: magával ragad. A nemis példán felbuzdultak a többi tanuló-terásk is. Nyomban gyűjtőest rendeztek maguk között s így újabb 26 K-yal szaporított Foki adománya, amelyhez utólag *Unger* Károly II. oszt. tanuló még 10 koronát juttatott az igazgató kezébe. Itt említjük meg, hogy a szakiskola növendéke az igazgató buzdítására a város párgarmesterének segítő akcióját is felkarolták, 55 koronát juttatván Győr város segítő irodája penztárára. Hozzájárultak ezenkívül egyéb célt szolgáló gyűjtésekhez is. Az iskola nemcsak tanított tehát, hanem nevelt is. Jólétes érzéssel tapasztalták ezt nemcsak a jelenlévő érdeklődők de legtöbbször azok, kik az eredmény létrehozásában fáradtak s most munkájuk jó gyümölcését élvezhetik. A vizsga berekesztése előtt még egy szép mozzanat következett: *Ross* József tanuló maga szerkesztette keresletlen, meleg rimelő szavakkal közönte meg a tanári testület egész évi fáradozását, bocsánatot kérve az esetleg okozott kellemetlenségéért, mit ők nagyon fájálnak. Elbuzosutt külön az igazgatótól, a tanári kartól s az ott levő vendégektől. Vél virágosokor is, mint egy lit maradt érdélyi menekült pincéortanone jelkében élő hálanak gyengéd megnyilatkozása. A jelenlévők mindegyike egy kedves, felejthetetlen emlékké távozott a vizsgáról. (d. 6.)

Két üzletvezető alkalmazása. A m. kir. kereskedelmi miniszterium kimondotta, hogy egy üzletben két üzletvezető nem alkalmazható. Az erre vonatkozó miniszteri határozat szövege a következő: „Kereskedelemügyi m. kir. miniszter 39187/1918. VI. A. sz. B. város tanácsának. A város tanácsa részéről mult évi december hó 20-án 113.292/917. XV. szám alatt hozott s az elsőfoku iparhatósági végbírározattal egybehangzó azt a másodfoku végbírározatot, amely a Magyar automata üzem részvénytársaság b.-i bejegyzett cég ama bejelentését, hogy A.-út 41. szám alatt levő automatabuffet üzletében a már bejelentett felelős üzletvezetőn kívül éjjelre özv. G. F.-né kívánja is alkalmazni, tudomásul nem vette, mivel két üzletvezető nem alkalmazható, a cég részéről törvényes határidőben beadott fellebbezés következtében felülbírálat alá vettem. Ennek eredményéhez képest az idézett másodfoku végbírározatot — a felhozott indokoknál fogva — helybenhagyom. A f. évi május hó 13-án 46.187/1918. XV. szám alatt kelt jelentésével felterjesztett ügyiratokat megfelelő további eljárás végett lelküldöm. Budapest, 1918. évi június hó 15-én. *Szterényi* s. k.

Mayerhofer és Nemény Utócai

Budapest, VI., Gyár-utca 20. sz.

TELEFFON: 71—55.

Kávéházi-vendéglői-konyha-berendezések,
mindennemű használati eszközök.

Kávéházi-pöfledények és fagyaltüstök

Magy. Kir. Fémközpont beváltási helye.

Benkő és Pollák

Budapest, VII., Sip-utca 7. sz.

Telefon: József 38—61. Interurban: 11/11

☒ Szálloda-, vendéglői-, kávéház
☒ és az összes szakmabeli üzletek
☒ adás-vételét közvetítő irodája.
☒ Hitelek-kölcsönök nyújtása.

Megrendeléseknél kérjük tisztelt olvasóinkat mindig lapunkra hivatkozni.